

Bu Proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

Brüksel/İstanbul

26 Ocak 2023

Gıdalarda Pestisit Kokteyli Tehlikesi!

ÇİSİP: ULUSAL PESTİSİT EYLEM PLANI HAZIRLANMALI

- Çevre, İklim ve Sağlık için İşbirliği Projesi (ÇİSİP) kapsamında bir araya gelen STK'lar ve kurumlar, 'Pestisitler ve Sağliğa Etkileri' raporunu yayınladı
- 2015'ten sonra önemli ölçüde artış gösteren pestisit kullanımına dikkat çekmek için, Türkiye'de ilk kez çevre alanında çalışan bir STK ile halk sağliğı uzmanları pestisitlerle ilgili bir rapora birlikte imza attı
- Sadece tarım alanlarında değil, şehirlerde de yoğun olarak kullanılan pestisitler, yani tarım zehrinin etkisi, anne karnındaki fetüsten anne sütüne, çeşme suyundan okul bahçesine ve yürüyüş alanlarına kadar her yerde görülebiliyor
- Raporda gıdalarda birden fazla pestisit kalıntısı bulunduğuna, yani gıdaların daha tehlikeli olan 'pestisit kokteyli' içerdiğine dikkat çekiliyor
- Karar vericilere 'ulusal pestisit eylem planı' hazırlama çağırısı yapılıyor

Resmi verilere göre, özellikle 2015 yılından sonra önemli ölçüde artış gösteren pestisit kullanımı nedeniyle Türkiye'de ilk kez çevre alanında çalışan bir STK ile halk sağliğı uzmanları, pestisitlerin sağliğ etkileriyle ilgili bir rapora birlikte imza attı. **Çevre, İklim ve Sağliğ İçin İşbirliği Projesi (ÇİSİP)** kapsamında bir araya gelen Sağliğ ve Çevre Birliği (HEAL), Halk Sağliğı Uzmanları Derneği (HASUDER), Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağliğı Anabilim Dalı ve Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nden uzmanlar, '**Pestisitler ve Sağliğa Etkileri**' raporunu yayınladı.

PESTİSİT GIDA AÇLIğINA ÇARE DEĞİL

'Pestisitler ve Sağliğa Etkileri' raporuna göre, dünya çapında glifosat bazlı 750 farklı pestisit formülasyonu bulunuyor. Her üreticinin farklı oranlarda aktif bileşen ve formülü bulunduğu için, pestisitlerin yarattığı etki de aynı oranda karmaşık. 2018'de dünyada pestisit ticaretinin 6 milyon tona ve 38 milyar dolara ulaştığı tahmin ediliyor. Pestisit kullanımının kısa vadeli ekonomik faydası, insan sağliğı ve çevre pahasına oluyor. Pestisitle artan gıda üretimi, dünyada yaşanan ciddi açlık sorununu da bitirmedi. Gıdalarda birden fazla pestisit kalıntısı bulunuyor, yani gıdalar 'pestisit kokteyli' içeriyor. Bazı durumlarda daha yüksek toksisite ile sonuçlanan sinerjik etkileşimler görülüyor.

İş Birliğiyle

Bu Proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

Pestisitlerin yaygın kullanımına aksine, sadece tarımsal üretimde değil, şehirlerde haşere ve kemirgenlerle mücadele de kullanıldığı, kentsel alanlardaki pestisit maruziyetinin de tarım alanlarındaki kadar önemli olduğuna dikkat çekiliyor. Pestisitlerin, emilim, süzölme, buharlaşma, sprey sürüklenmesi ve yüzey akışı gibi yollarla kullanıldıkları alanlar dışında çevresel ortamlara geçebildiğine, canlıların gıdaların yanı sıra evde, okulda, iş yerinde, kısacası her yerde pestisitlere maruz kaldığına dikkat çeken raporda, pestisitlerin hayati tehlike yaratan sağlık sorunlarına yol açtığı vurgulanıyor.

Akut zehirlenmelerin yanı sıra her yıl kullanılan yüzlerce ton pestisit insan sağlığı için ciddi risk teşkil ediyor. Türkiye Ulusal Zehir Danışma Merkezi'nin (UZEM) 2021 yılı verilerine göre, UZEM'e başvuran 217 bin 323 vakadan 8 bin 945'i tarım kimyasallarına maruz kalmış.

ÇOCUKLAR DA RİSK ALTINDA

Çalışmada pestisitlerin etkilediği gruplar şöyle açıklanıyor: "Maruz kalan yüksek risk grupları arasında pestisit üretiminde çalışanlar ve tarım işçileri bulunuyor. Bunun dışında anne karnındaki fetüs etkileniyor. Pestisit anne sütüne de geçiyor, dolayısıyla bebekler etkileniyor. Çeşme suyundan okul bahçesine kadar her yerde pestisit bulunuyor, dolayısıyla her kesimden insan pestisitlerin olumsuz etkilerine maruz kalıyor. Pestisitler okullar, park ve bahçelerde de yaygın olarak kullanılıyor. Okul binalarında kullanılan pestisitler, kitaplar, raflar, sıralar ve duvarlara yapışabilme özelliğine sahip. Çocuklar buralara temas ettiğinde, pestisit kalıntılarını bünyelerine alabiliyor."

Pestisitlerin sağlığımız için büyük bir endişe kaynağı olduğuna dikkat çeken **Halk Sağlığı Uzmanı Dr. Melike Yavuz**, "Pestisitlerin sağlığa zararları konusunda bilimsel veriler artış gösteriyor. Buna rağmen Türkiye'de pestisit satış ve kullanımı arttı. Hastalık ve sağlık zararını önlemek için, insanların zararlı pestisitlere maruz kalmasını azaltacak önlemleri acilen almamız gerekiyor" diyor.

KANSER İLE YAKIN İLİŞKİ

Halk sağlığı uzmanı Prof. Dr. Çiğdem Çağlayan ise pestisitlerin sağlık etkisi konusunda şunları söylüyor: "Araştırmalar hem çocuklarda hem de yetişkinlerde pestisitler ile kanser gelişimi arasında yakın ilişki olduğunu gösteriyor. Bunun yanı sıra pestisitler depresyon, dikkat eksikliği, zeka geriliği, parkinson, alzheimer, genetik, endokrin, sinir sistemi ve üreme hastalıklarının oluşumunda rol oynuyor."

İş Birliğiyle

Bu Proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

Öte yandan **Buğday Derneği Genel Müdürü Batur Şehirlioğlu**, pestisit kalıntısı nedeniyle 2021 yılında AB ülkelerinden Türkiye'ye 372 bildirim yapıldığını belirtiyor. Söz konusu rakam, önceki üç yıl ortalamasının yaklaşık üç katı; 2022'nin ilk yarısında ise bildirim sayısı 259'a yükseldi.

Şehirlioğlu şöyle konuşuyor: "Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, pestisit kalıntıları konusunda iç pazarda yaptığı denetim sonuçlarının şeffaflıkla paylaşılmaması ve ihraç edilen ürünlerde pestisit kaynaklı bildirimlerin artması, iç pazara sunulan ürünlerde daha fazla pestisit bulunabileceğine dair tüketicilerde endişe yaratıyor. Diğer yandan tarım zehirlerine mahkum değiliz. Dünyada ve Türkiye'de pek çok çiftçi zehirsiz gıda üretiyor. Pek çok proje ve yürütülen uygulamalar, entegre zararlı yönetimini kapsayan kademeli bir geçiş süreci ile pestisitlere dayalı konvansiyonel tarım sisteminin yerini agroekolojik, organik ve onarıcı tarıma bırakabileceğini gösteriyor."

SULARIMIZDAKİ 49 KİRLLETİCİ MADDENİN 33'Ü PESTİSİT

Pestisitlerin içme suyunda etkisi de raporda yer alan başlıklar arasında. Özellikle yeraltı su kaynaklarının kullanıldığı kırsal bölgelerdeki içme suları için de ciddi bir tehdit söz konusu. Tarlalarda kullanılan pestisitlerin kuyu sularına karışması onlarca yıl sürebiliyor, ancak tarım bölgelerinde yoğun olarak kullanılması sağlık sorunları yaratıyor.

Türkiye'deki su kalitesine ilişkin bilgilere de yer veren çalışmaya göre, sularımızda tespit edilen 49 mikro kirleticinin 33'ü pestisit. Ayrıca raporda, pestisitlere yönelik yeterli filtreleme/arıtma olmadığına dikkat çekiliyor.

ULUSAL PESTİSİT EYLEM PLANI HAZIRLANMALI

Raporda, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı'nın öncülüğünde, ilgili sektörlerle iş birliği içinde, tarım ve gıda sektörüne yönelik 'zehir içermeyen ulusal eylem planı' oluşturulması talep edildi. Ayrıca AR-GE faaliyetlerinin sayı ve kapsamının artırılması, çiftçilerin bilgilendirilmesi, pestisit kullanımının sonlandırılması çağrısında bulunuldu.

Türkiye'nin pestisitlerden çıkış için tarih belirlemesi istenirken, bu tarih çerçevesinde ulusal eylem planı ve yol haritası üzerinde titizlikle çalışılmalı vurgusu yapıldı, "Zehirsiz tarım ve gıda uygulamaları Tarım ve Orman Bakanlığı'nın temel politikası haline gelmeli" ifadesi kullanıldı.

Raporun tamamına [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

İş Birliğiyle

Bu Proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

ÇİSİP HAKKINDA

ÇİSİP-Çevre, İklim ve Sağlık için İşbirliği Projesi, Nisan 2020- Temmuz 2023 arasında HEAL - Sağlık ve Çevre Birliği, HASUDER (Halk Sağlığı Uzmanları Derneği) ve Kocaeli Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından, Türkiye’de çevre sağlığı alanında çalışan tüm aktörleri buluşturma amacıyla hayata geçirildi.

<https://www.instagram.com/cisiptr/>

https://twitter.com/cisip_tr

BUĞDAY DERNEĞİ ve ZEHİRSİZ SOFRALAR PLATFORMU HAKKINDA

Buğday Derneği’nin yürüttüğü Zehirsiz Sofralar projesi kapsamında, sağlık, çevre, ekolojik yaşam, tüketici hakları, doğa koruma, tarım, gıda ve benzeri alanlarda çalışan 38 sivil toplum örgütü tarafından kurulan Zehirsiz Sofralar Platformu, soframıza gelen gıda ile gıda dışı tarımsal ürünlerin bulunabilir, erişilebilir, sağlıklı ve güvenilir olmasını sağlamak için yapılacak bütün faaliyetlerde kamusal refahı, gelecek kuşakların ve tüm canlıların yaşam hakkını gözetmek, ekosistemi korumak; iklim krizini de dikkate alarak uzun vadeli, ihtiyaçlara odaklı, yerelliği ve kendine yeterliliği öncelikleyen, kadim bilgi ve pratikleri de dikkate alan, adil bir bakış açısını egemen kılmak için çalışmaktadır.

www.bugday.org

www.zehirsizsofralar.org

Bilgi için

ATENA İletişim

Leyla Karakoç - 533 212 46 34

Yeşim Kasap - 532 466 01 14

